

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό/Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	4602010	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
<i>Διαλέξεις</i>	4	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου , Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS			
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	http://moodle.teipir.gr/course/info.php?id=468		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το μάθημα αποτελεί βασικό εισαγωγικό μάθημα για την κατανόηση των ιδιοτεροτήτων των υπηρεσιών υγείας, η διοίκηση των οποίων αποτελεί το στρατηγικό στόχο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος.

Σκοπός του μαθήματος είναι να βοηθήσει τους μεταπτυχιακούς φοιτητές στο να:

- α. Κατανοήσουν τον τρέχοντα διεθνή προβληματισμό για το αναγκαίο οργανωτικό και λειτουργικό πλαίσιο των υπηρεσιών υγείας στη βάση των σύγχρονων αντιλήψεων για την υγεία και τη νόσο.
- β. Εμβαθύνουν σε βασικές και σύνθετες-ειδικές έννοιες της υγείας και των υπηρεσιών υγείας
- γ. Αποκτήσουν τις αναγκαίες βασικές θεωρητικές γνώσεις για την οργάνωση, δομή και λειτουργία των συστημάτων υγείας σε διεθνές επίπεδο με έμφαση στις χώρες του ΟΟΣΑ, και να κατανοήσουν/αιτιολογήσουν τις μεταξύ τους διαφορές και ομοιότητες.
- δ. Προσεγγίσουν την πολιτική και τις κατευθύνσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας για την

υλοποίηση της σύγχρονης πολιτικής υγείας, με κύριο άξονα ανάπτυξης την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας.

ε. Αποκτήσουν την ικανότητα της κριτικής και διεπιστημονικής ανάλυσης επιμέρους λειτουργιών των συστημάτων υγείας

στ. Προσεγγίσουν το θεσμικό, οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο του Ελληνικού Συστήματος Υγείας με έμφαση στο Εθνικό σύστημα Υγείας, την ιστορική του διαδρομή και τα αίτια αποτυχίας των μεταρρυθμίσεων που επιχειρήθηκαν τα τριάντα τελευταία χρόνια.

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- Κατανοούν τις βασικές έννοιες της παροχής των υπηρεσιών/φροντίδων υγείας (Ανάγκη, Ζήτηση, Χρησιμοποίηση) καθώς και τα βασικά οργανωτικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά των υπηρεσιών υγείας (Οργάνωση, Στελέχωση, Χρηματοδότηση)
- Διακρίνουν τις βασικές κατηγορίες συστημάτων υγείας στις χώρες του ΟΟΣΑ και εντοπίζουν κοινές τάσεις και κοινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα τα συστήματα υγείας των χωρών αυτών
- Αντιλαμβάνονται την πολυπλοκότητα και τα βασικά συστατικά στοιχεία των συστημάτων υγείας
- Κατανοούν το ρόλο της πολιτικής διαδικασίας στη διαμόρφωση του οργανωτικού και λειτουργικού προτύπου των υπηρεσιών υγείας
- Προσεγγίζουν κριτικά τα βασικά χαρακτηριστικά των συστημάτων υγείας, τόσο από την οπτική του δημοσίου όσο και της ελεύθερης αγοράς
- Αντιλαμβάνονται τον τρόπο με τον οποίο η παγκοσμιοποίηση, οι διεθνείς οργανισμοί και η διαμόρφωση υπερεθνικών σχηματισμών επιδρούν στη λειτουργία των συστημάτων υγείας
- Αναλύουν τις σχέσεις κοινωνικών δυνάμεων και εξουσίας και το πώς αυτές επιδρούν θετικά ή αρνητικά στην προώθηση μεταρρυθμίσεων στο σύστημα υγείας
- Ερμηνεύουν τα ιστορικά παραδείγματα θεσμικών μεταβολών/μεταρρυθμίσεων των συστημάτων υγείας
- Έχουν ολοκληρωμένη γνώση και να μπορούν να αξιολογούν τους εναλλακτικούς τρόπους παροχής υπηρεσιών υγείας (νοσηλεία μιας ημέρας, νοσηλεία κατ' οίκον, κλπ)

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Λήψη αποφάσεων
- Αυτόνομη εργασία
- Ομαδική εργασία

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

Χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες των «κοινωνικών» συστημάτων, Το Σύστημα Υγείας ως επιχειρησιακό πρότυπο

Υγεία και νόσος: Κλασικές και σύγχρονες προσεγγίσεις

Επίπεδο υγείας και Δείκτες υγείας

2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ,

Ιστορική εξέλιξη των υπηρεσιών ιατρικής φροντίδας και υγείας

Προϊστορική ιατρική, Αρχαία ελληνική ιατρική, Κλασική ελληνική ιατρική, Ρωμαϊκή ιατρική
Μεσαιωνική ιατρική (Βυζάντιο, Δυτική Ευρώπη)

Νεώτερη ιατρική (Αναγέννηση, Η σύγχρονη ιατρική)

3. ΖΗΤΗΣΗ, ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ και ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Ανάγκες Υγείας, Ζήτηση και χρησιμοποίηση των υπηρεσιών υγείας

Αξιολόγηση των υπηρεσιών υγείας

4. ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

Τα χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες των συστημάτων υγείας

Μορφές συστημάτων υγείας

Το κλασικό «ελεύθερο» σύστημα, Το εθνικό σύστημα, Το μικτό σύστημα (ενδιάμεσες μορφές)

Οργάνωση και λειτουργία του συστήματος υγείας,

Τα επίπεδα των φροντίδων υγείας (υπηρεσίες εξωνοσοκομειακής και πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας, υπηρεσίες Δευτεροβάθμιας και Τριτοβάθμιας φροντίδας, Εναλλακτικές μορφές φροντίδας)

Οι Σύγχρονες τάσεις στην παροχή των υπηρεσιών υγείας

Χρηματοδότηση του συστήματος υγείας (Δαπάνες υγείας, Πηγές χρηματοδότησης, Μέθοδοι αμοιβής των προμηθευτών)

5. Η ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΥΓΕΙΑΣ: Η ΝΕΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Η κλασική και η σύγχρονη αντίληψη για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα και Ο ρόλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας(W.H.O.)

Οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο της πρωτοβάθμιας ιατρικής φροντίδας (Ο οικογενειακός γιατρός, Το Κέντρο Υγείας, Άλλες μορφές οργάνωσης)

Η προαγωγή της υγείας

Health 21 Η νέα στρατηγική του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας(W.H.O.)

6 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ

Οργάνωση και λειτουργία των Συστημάτων Υγείας στις χώρες του ΟΟΣΑ (Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Καναδάς, Ηνωμένο Βασίλειο, Σουηδία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Κύπρος).

Οργάνωση και λειτουργία των Συστημάτων Υγείας σε άλλες χώρες (Ανατολική Ευρώπη, Αυστραλία, Ιαπωνία, Κίνα)

7. ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

Ιστορική Εξέλιξη του Ελληνικού Συστήματος Υγείας

Ο Δημόσιος τομέας της υγείας (Θεσμικό Οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο)

Ο ιδιωτικός τομέας της υγείας (Θεσμικό Οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο)

Το Ανθρώπινο δυναμικό του τομέα της υγείας (Ιατρικό δυναμικό, Νοσηλευτικό δυναμικό, Άλλες κατηγορίες προσωπικού)

Η χρηματοδότηση των υπηρεσιών υγείας

Η ασφάλιση υγείας (Κοινωνική ασφάλιση υγείας, Ιδιωτική ασφάλιση υγείας)

Το Επίπεδο Υγείας του Ελληνικού πληθυσμού (Τα γενικά χαρακτηριστικά της υγείας του ελληνικού πληθυσμού, Πληθυσμιακές τάσεις, Το προσδόκιμο επιβίωσης Η θνησιμότητα του ελληνικού πληθυσμού, Η νοσηρότητα του ελληνικού πληθυσμού,

Τάσεις και προοπτικές στη ζήτηση υπηρεσιών υγείας

8. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΥΓΕΙΑΣ

Θεσμικό πλαίσιο (Νόμος 1397/1983, Νόμος 2071/92, Νόμος 2889/2001, Νόμος 3329/2005, Νόμος 3868/2010, Νόμος 3918/2011, Νομικό πλαίσιο της περιόδου 2011- σήμερα)

Η Οργάνωση και η λειτουργία του Εθνικού Συστήματος Υγείας

Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (Θεσμικό πλαίσιο, Οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο -Το εξωτερικό ιατρείο, Το Πολυϊατρείο, Το Κέντρο Υγείας- ΠΕ.Δ.Υ., και ΕΟΠΥΥ).

Δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια φροντίδα (Θεσμικό πλαίσιο, Οργανωτικό και λειτουργικό πρότυπο, Διάρθρωση Τμημάτων και Μονάδων, Αρμοδιότητες και ρόλοι).

Τα Περιφερειακά συστήματα Υγείας

Οι Μεταρρυθμίσεις του ΕΣΥ (Ιστορική εξέλιξη, Επιτεύγματα, Λάθη και αστοχίες)

Η σημερινή κατάσταση. Τάσεις και προοπτικές

--

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Διδασκαλία στην τάξη.																						
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία: Υποστήριξη μέσα από το Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικής Τάξης του Τμήματος Χρήση Τ.Π.Ε στην Επικοινωνία : Η επικοινωνία με τους φοιτητές επιτυγχάνεται μέσα από τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και της πλατφόρμας moodle																						
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #d9ead3;"> <th style="text-align: center;">Δραστηριότητα</th> <th style="text-align: center;">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις</td> <td style="text-align: center;">30</td> </tr> <tr> <td>Ομαδική Εργασία</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Προφορική Παρουσίαση</td> <td style="text-align: center;">20</td> </tr> <tr> <td>Αυτοτελής Μελέτη</td> <td style="text-align: center;">55</td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Σύνολο</td> <td style="text-align: center;">125</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις	30	Ομαδική Εργασία	20	Προφορική Παρουσίαση	20	Αυτοτελής Μελέτη	55											Σύνολο	125
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου																						
Διαλέξεις	30																						
Ομαδική Εργασία	20																						
Προφορική Παρουσίαση	20																						
Αυτοτελής Μελέτη	55																						
Σύνολο	125																						
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</i>	<p>I. Γραπτή τελική εξέταση (60%) που περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ερωτήσεις κρίσεως σχετικά με θέματα Οργάνωσης και Λειτουργίας των Συστημάτων Υγείας και Σχεδιασμού και Πολιτικής Υγείας που αφορούν στην οργάνωση και λειτουργία των μονάδων και υπηρεσιών υγείας <ul style="list-style-type: none"> • <u>Σκοπός αξιολόγησης:</u> Ο έλεγχος κατανόησης των βασικών στοιχείων του μαθήματος. • <u>Κριτήρια αξιολόγησης:</u> Η ορθότητα, η πληρότητα, η σαφήνεια και η κριτική προσέγγιση των απαντήσεων <p>II. Ατομική Εργασία (20%). Η εργασία αφορά στην ανάλυση μιας μελέτης περίπτωσης στην οποία οι φοιτητές θα πρέπει να προσεγγίσουν το θέμα με κριτική στάση και να προτείνουν δράσεις ή ενέργειες εξετάζοντας όλα τα εναλλακτικά σενάρια.</p> <p>III. Προφορική Παρουσίαση της εργασίας (20%)</p>																						

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία :

Ελληνική

1. Ζηλίδης Χ.,2005 Αρχές και Εφαρμογές Πολιτικής Υγείας: Η Μεταρρύθμιση 2000-2004, Mediforce, Αθήνα.
2. Θεοδώρου Μ., Σαρρής Μ., Σούλης Σ., 1995. Συστήματα Υγείας και Ελληνική Πραγματικότητα, Αθήνα, Παπαζήσης.
3. Λιαρόπουλος, Λ. (2007) Οργάνωση υπηρεσιών και συστημάτων υγείας, Αθήνα, Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις,

4. Λιαρόπουλος, Λ. (2010) Οργάνωση υπηρεσιών και συστημάτων υγείας (Β' Τόμος) Διεθνή συστήματα υγείας. Αθήνα Βήτα Ιατρικές Εκδόσεις
5. Μωραϊτίης, Ε. 1985 Συστήματα υγείας Αθήνα ΤΕΙ Αθηνών.
6. Μωραϊτίης, Ε., Γεωργούση Ε, Ζηλίδης Χ., Θεοδώρου Μ., Πολύζος Ν. 1995. Μελέτη για την οργάνωση και λειτουργία Ολοκληρωμένου Συστήματος Πρωτοβάθμιας Ιατρικής Φροντίδας, Αθήνα, Υπουργείο Υγείας-Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
7. Μωραϊτίης, Ε., 2010. Ιστορική εξέλιξη υπηρεσιών υγείας. Σημειώσεις διδασκαλίας Μεταπτυχιακού προγράμματος «Διοίκηση Υγείας». Πειραιάς, ΤΕΙ Πειραιά
8. Μωραϊτίης, Ε., 2008. Πολιτική για την ΠΦΥ Σημειώσεις διδασκαλίας Μεταπτυχιακού προγράμματος «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας». Λάρισα, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
9. Μωραϊτίης, Ε., 2009. Οργάνωση και λειτουργία του ΕΣΥ. Σημειώσεις διδασκαλίας Μεταπτυχιακού προγράμματος «Διοίκηση Υγείας». Πειραιάς, ΤΕΙ Πειραιά
10. Οικονόμου Χ., 2012, Το θεσμικό πλαίσιο παροχών ασθενοείας στην Ελλάδα. Η λειτουργία και ο ρόλος του Εθνικού Συστήματος Υγείας Αθήνα ΙΝΕ ΓΣΕΕ
11. Σισσούρας, Α., Καρόκης Α., Πολύζος Ν., Θεοδώρου Μ. 1995 Εισήγηση για τη δημιουργία του Ενιαίου Φορέα Υγείας και την αποκέντρωση των Υπηρεσιών Υγείας, Αθήνα Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων
12. Σισσούρας, Α. 2012 Τα μετέωρα βήματα του ΕΣΥ: Τριάντα χρόνια Εθνικού Συστήματος Υγείας: Ανάλυση της υλοποίησης και μαθήματα πολιτικής υγείας Αθήνα, Εκδόσεις Καστανιώτη
13. Σουλιώτης Κ. 2000. Ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα στο Ελληνικό Σύστημα Υγείας, Αθήνα Παπαζήσης
14. Smith A., κ.α., 1994. Έκθεση της Ειδικής Επιτροπής Εμπειρογνομώνων για τις Ελληνικές Υπηρεσίες Υγείας. Αθήνα Φαρμέτρικα
15. Τούντας, Γ. 2000 Κοινωνία και υγεία Αθήνα, Οδυσσέας
16. Τούντας, Γ. 2008 Υπηρεσίες υγείας: Συστήματα υγείας: Σχεδιασμός - οργάνωση - αξιολόγηση: Ποιότητα: Διοίκηση: Οικονομικά: Ασφάλιση υγείας: Νέες τεχνολογίες: Υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα Αθήνα : Οδυσσέας
17. Τούντας, Γ. 2009 Οι υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα 1986-2006 Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση
18. Τούντας, Γ. (2009) Η υγεία του ελληνικού πληθυσμού 1986-2006 Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση
19. Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών, 1981. Το Νομοσχέδιο «Μέτρα Προστασίας της Υγείας» Αθήνα, Υ.Κ.Υ.
20. Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων , 1994 Μελέτη για το Σχεδιασμό και την Οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας: Ανάλυση και Δομή του Συστήματος. Αθήνα ΥΠΚΑ, 1994.
21. Χατζηανδρέου Ε., Σουλιώτης Κ. (επιμ.) 2005 Μεταρρυθμίσεις Συστημάτων Υγείας: Διεθνής Εμπειρία και Ελληνική Πραγματικότητα, Αθήνα Παπαζήσης

Ξενογλώσση

1. Economou C. 2010, Greece: Health system review. Health Systems in Transition, Denmark, WHO Regional Office for Europe
2. Docteur, E., Oxley, H. 2003 Health-Care Systems: Lessons from the Reform Experience Paris, OECD
3. Figueras, J., McKee, M., Cain, J., SuszyLessof S. 2004 Health systems in transition: learning from experience, Denmark, WHO Regional Office for Europe
4. Mckee, M., Healy, J., eds. 2002 Hospitals in a changing Europe, Denmark, WHO Regional Office for Europe
5. Mladovsky, Ph, Allin, S., Masseria, C., Hernández-Quevedo, C., McDaid, D. and Mossialos, E. 2009 Health in the European Union. Trends and analysis Denmark, WHO Regional Office for Europe
6. Saltman, R., Figueras, J. 1997 European health care reform. Analysis of current strategies Denmark, WHO Regional Office for Europe
7. Saltman, R., Bankauskaite, V., Vrangbaek, K. eds 2007. Decentralization in health care. Strategies and outcomes, Open University Press New York
8. Theodorou M, Charalambous C, Petrou C, Cylus J., 2012 Cyprus: Health system review. Health Systems in Transition., Denmark, WHO Regional Office for Europe

9. W.H.O.1981. Health Services in Europe. 3rd ed, Copenhagen WHO Regional Office for Europe
10. W.H.O. 1988 From Alma-Ata to the year 2000. Reflections at the midpoint Geneva, WHO,
- 11.W.H.O. 1989 Primary Health Care in Europe. Ten years after Alma Ata. Report on a WHO study on PHC development in the European Region. Copenhagen, WHO Regional Office for Europe,
- 12.W.H.O. 1999 Health 21. The Health for All Policy framework for the European Region, Copenhagen WHO Regional Office for Europe
13. W.H.O., 2015 Health in 2015: from MDGs, Millennium Development Goals to SDGs, Sustainable Development Goals. Geneva, WHO Press

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- *Journal of Health Services Research & Policy*
- *Health Systems and Policy Research*
- *Strengthening Health Systems (WHO)*
- *Eurohealth (WHO)*
- *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*
- *Επιθεώρηση Υγείας (Health Review)*

#